

Första gången Allhage är nämnt i litteraturen är mig veterligt hos Strelow i hans krönika av år 1633. Birger Magnusson erkändes efter fredsfördraget i Hälsingborg 1310 åter som Sveriges konung men erhöll under egen förvaltning endast vissa delar av norra och östra Sverige, däribland "Guthiland med Wisby oc Visborg". Strelow skriver (s. 354): "Der nefnis Visborg hafuer icke vaerit Slottet som nu staaer, thi det bygde Kong Erick, som siden skal formeldis, men it hafuer staaet en Milveigs fra Visby i Allehage endnu kaldit, huor Voldsteden staaer paa denne Dag."

Enligt denna uppgift skulle Erik av Pommern inte ha varit den förste besittaren av Allhage slott.

Många är de olösta frågorna om Allhage slott. Våra moderna historiker och arkeologer nämner det inte ofta och då endast i svävande, försiktiga ordalag. Landsantikvarien Greta Arvidsson konstaterade att det var en ruin av medeltida ursprung.

Något av mystiken borde kunna skingras. Kungsbrunn t.ex. döljer säkert i sina bottenlager föremål som kan ge ledtrådar. Den gamla brunnsflisen med namnet Huilker kan återfinnas i de stenhögar som nu återstår av Norrgårde gamla huvudgård. Det fanns flera personer som tillhörde Erik av Pommerns krets i Danmark som bar det relativt ovanliga namnet Huilken/Vilken. Någon av dem var kanske stenhuggaren som gjorde brunnsbolken eller kanske förvaltare på jaktslottet.

Trots de sista åttio årens militära sprängningar och krevader och djupa spår efter tanksens larvfötter är terrängen i stor utsträckning orörd. En hel del tecken efter gammal verksamhet i denna obygd borde ännu kunna letas fram.

Namnet Allhage har uttolkats om "allas hage", allmänning i betydelse mark som hörde kronan till. Det är betecknande att ännu under 1600- och 1700-talen det just här fanns stora områden som hörde kronan till. Raskeskogen var en kronoallmänning på över 18 tunnland, skogen vid Sölstig bestod av 35 tunnland medan backarna vid Ormemyr endast var 2 tunnland kronmark. Dessa områden, som har egendomliga sträckningar, kan vara delar av medeltida besittningar.

Nasum-bornna som vågade sig hit, menade att de kunde hugga och ta för sig vad de behagade i "allas hage". Men bysen, trollen och spökerna gjorde dem dock försiktiga. "Seit dem har ja inte, de naj, men håirt däm, di skräiar värre än rävar", sa ²¹herde år 1875.

Folk slog sig ogärna och sent ner i dessa norra delar av Nasum-bygden, trots att det ställvis fanns jordar som lämpade sig för åkerbruk och boskapsskötsel. En gammal gunna som bodde här, dog av hunger utanför sin koja. När man fann henne hade gräset redan vuxit upp genom hennes utslagna hår.

Knut Ekman berättar om en ung sälle som växte upp i Allhage och kom att gå under namnet Allhage-bysen. Han var något av en symbol för det vilda, hemlighetsfulla och dystra, som vi möter i denna del av Nasum. (Knut Ekman, Med åror och segel, s. 77-83)

Den sista hjorten på Gotland
- av inplanterad, gammal stam
skjuten någon gång under förra
hälften av 1800-talet vid Öst-
Ryftes i Fole av Fredrik Köhler.
(Säve)